

ЗМІСТ

Опис навчальної дисципліни

1. Мета та завдання навчальної дисципліни
2. Структура навчальної дисципліни
4. Самостійна робота
5. Методи контролю
6. Розподіл балів, які отримують студенти
7. Перелік питань, які виносяться на залік
8. Методичне забезпечення
9. Рекомендовані джерела інформації

Опис навчальної дисципліни

Дисципліна відноситься до:

галузі знань:

спеціальності:

першого (бакалаврського) освітньо – кваліфікаційного рівня;
освітньої програми:

типу дисципліни: за вибором навчального закладу;

Загальна характеристика навчальної дисципліни:

рік підготовки – 1-й;

семестр – 2-й (1-й для з.ф.н.)

кількість кредитів – 3;

кількість модулів – 3;

загальна кількість годин – 96;

кількість аудиторних годин – 36 (12 для з.ф.н.);

кількість лекційних годин – 24 (12 для з.ф.н.);

кількість годин семінарських занять - 12;

кількість годин практичних занять - ;

кількість годин лабораторних занять -;

кількість годин самостійної роботи - 72;

вид контролю – залік.

1. МЕТА І ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Предмет вивчення курсу: Етика ділових відносин вивчає відповідність моральних норм людини діяльності та цілям організації і являє собою інструмент аналізу і рішення проблем, які постають перед моральною людиною в діловій сфері.

Мета вивчення дисципліни: дати студентові відповідний обсяг знань, необхідний для майбутньої професійної діяльності машинобудівникові. Намітити основні шляхи і методи подальшого перетворення набутих знань у стійкі і міцні етичні переконання. Формування розвиненої культури, самореалізації особистості спеціаліста та підприємця. Прищепити студенту навички самостійного розгляду та вирішення проблем ведення виробничих процесів, методологічних проблем та діяльності із залученням понятійного апарату етики. **Завдання вивчення дисципліни:** ознайомити студентів із класичними зразками етичної думки та нормами етикету, які неможливо відділити від етичних і моральних принципів, формування у студентів поняття етичності службової поведінки і вчинків майстрів, управлінців, вироблення навиків аналізу настанов властивих кожному керівникові і різних типів керівництва вироблення стратегії організації в плані етики.

Місце навчальної дисципліни в системі професійної підготовки фахівця

Дисципліна повинна закріпити існуючі знання з дисциплін: «Економіка», «Культурологія», «Соціологія», «Політологія», «Українська ділова мова» та доповнити їх знаннями з «Етики ділових стосунків», на базі яких будуть отримані достатні, фундаментальні та прикладні знання для проведення різноманітних досліджень, компетентного і відповідального вирішення таких задач:

- готовності до кооперації з колегами, робота в колективі;
- здатність використовувати основні положення і методи гуманістичних та соціально-економічних наук при вирішенні професійних задач;
- здатність аналізувати соціально-значимі проблеми і процеси.

Інтегровані вимоги до знань і умінь з навчальної дисципліни

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

✓ знати:

- сутність моралі і моральні основи поведінки в ділових відносинах;
- історію становлення етики та етики ділових відносин;
- основні принципи етики ділових відносин;
- основи ділових відносин та їх різновиди;
- правила службових, управлінських, професійних етик ділових відносин;
- правила ділового етикету, їх цінність і призначення в сучасних умовах виробництва;
- етичні нормативи управлінської діяльності;
- стилі керівництва, етику поведінки керівника і підлеглого, особливості їх взаємин;
- цілі, завдання і основні функції корпорації, фірми, організації;
- стратегію етичної поведінки в діловому світі;
- національні і релігійні особливості трудової етики;
- основні поняття, терміни і прийоми ділового спілкування;

✓ вміти:

- вміти користуватися базовою термінологією ділової етики;
- розрізняти етичну і неетичну поведінку;
- адаптувати теоретичний та практичний матеріал до сучасних умов виробництва, ринкових відносин;

- визначати і формулювати задачі, принципи і стандарти побудови системи внутрішніх комунікацій у відповідності із стратегічними цілями організації;
- враховувати аспекти корпоративної соціальної відповідальності при розробці та реалізації стратегії організації, основи генези концепції корпоративної соціальної відповідальності, ролі і місця етики бізнесу в системі корпоративних відносин;
- враховувати наслідки управлінських рішень та дій з позицій соціальної відповідальності;
- здійснювати діагностику факторів внутрішнього та зовнішнього середовища організації та використовувати її результати для прийняття управлінських рішень;
- чітко формулювати основні моральні якості особистості ділової людини;
- вирішувати проблеми ділового життя;
- використовувати технології етики та етикету ділових стосунків на практиці;
- визначати коректні способи вирішення спірних питань і конфліктних ситуацій;
- створити здорову атмосферу у виробничому колективі, організації;
- підтримувати дух дружньої взаємодії та взаєморозуміння між колегами;
- виховувати у собі особистість спираючись на принципи відповідальності, чесності, стриманості, професіоналізму, поваги до інших;
- моделювати кар'єру з врахуванням етичних проблем і підтримувати прагнення до цього виконавців;
- орієнтуватися в різних ситуаціях макро – і мікроетики ділових відносин

✓ **мати навички:**

- культурно-етичного мислення і поведінки;
- цілеспрямованого використання арсеналу методів, вимог, технологій етики ділових стосунків;
- аналізу ділового життя і конфліктних ситуацій;
- вирішення професійних задач з врахуванням моральної цінності особи;
- публічних ділових і наукових комунікацій (презентацій, перемовин), здатністю використовувати для рішення комунікативних задач сучасні технічні засоби та інформаційні технології;
- навиками організації управління конфліктами і стресами, здатністю особисто ефективно приймати участь в посередницькій, соціально-профілактичній і консультативній діяльності з управління конфліктами і стресами;
- навиками розробки локальних нормативних актів, які стосуються організації праці;
- навиками роботи із зовнішніми організаціями і навиками ознайомлення співробітників компанії з кадровою документацією і діючими локальними нормативними актами.

Міждисциплінарні зв'язки навчальної дисципліни.

Навчальна дисципліна «Етика ділових відносин» продовжує фахову підготовку студента і базується на знаннях, отриманих при вивченні дисциплін: «Історія України», «Культурологія», «Політологія», «Українська ділова мова».

Вивчення дисципліни «Етика ділових відносин» надає можливості для глибшого засвоєння наступних дисциплін: « Психологія», «Економічної психології», «Філософії», «Управління персоналом» та можливого вступу в аспірантуру тощо.

2. Структура навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи етики ділових відносин

Тема 1 Криза етики ХХ ст.

Тема 2 Природа і сутність етики ділових відносин.

Тема 3 Історія розвитку етики

Тема 4 Категорії етики та моделі моральних суджень

Розподіл навчального навантаження студента:

Форма навчання	Годин всього	Аудиторні години					Годин самостійної роботи
		всього	лекцій	лаб. робіт	практичних, семінарських занять	консультацій	
Денна	32	12	8		4	0	20
Заочна	32	6	6		0	0	26

Змістовий модуль 2. Теоретичні основи етики відповідальності виробництва (бізнесу)

Тема 1 Етичні принципи діяльності організації

Тема 2 Етичні принципи діяльності корпорації

Тема 3 Етичні проблеми ділової етики

Розподіл навчального навантаження студента:

Форма навчання	Годин всього	Аудиторні години					Годин самостійної роботи
		всього	лекцій	лаб. робіт	практичних, семінарських занять	консультацій	
Денна	32	12	8		4	0	20
Заочна	32	6	6		0	0	26

Змістовий модуль 3. Етика ділової людини та умови успішної кар'єрної діяльності

Тема 1 Етапи становлення моральної людини.

Тема 2 Виробник (підприємниць) як соціально –психологічний тип особистості

Тема 3 Етика керівника (менеджера)

Тема 4 Етика поведінки на робочому місці

Тема 5 Етика розв'язання конфліктів

Тема 6 Ділове спілкування

Тема 7 Імідж ділової людини

Розподіл навчального навантаження студента:

Форма навчання	Годин всього	Аудиторні години					Годин самостійної роботи
		всього	лекцій	лаб. робіт	практичних, семінарських занять	консультацій	
Денна	32	12	8		4	0	20
Заочна	32	6	6		0	0	26

4. Самостійна робота

- 1 Історія розвитку етики
- 2 Категорії етики та моделі моральних суджень
- 3 Етика організації
- 4 Етика корпорації
- 5 Етичні проблеми ділової етики
- 6 Становлення моральної людини
- 7 Етика керівника
- 8 Етика поведінки на робочому місці
- 9 Етика роз'язання конфліктів
- 10 Ділове спілкування

5 МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Оцінювання навчальних успіхів студентів реалізується шляхом проведення поточних та підсумкового контролю успішності.

Поточний контроль здійснюється за тестовою методикою оцінки засвоєння студентами теоретичного матеріалу та бальною оцінкою якості виконання індивідуальних завдань із самостійної роботи.

Передбачено, що значення максимальної рейтингової оцінки сумарний рейтинговий бал за період вивчення дисципліни (або упродовж напівсеместру) складає 100 балів.

Навчальним планом підготовки з даної дисципліни передбачена така форма проведення підсумкового контролю як іспит (оцінка), то студенти мають змогу, за бажанням, скласти на підвищену оцінку підсумковий тест, максимальне значення якого складає 40 балів. Максимальна сумарна рейтингова оцінка за напівсеместр залишається рівною 100 балам.

Критерії успішності навчання. Основними критеріями, що характеризують успішність навчання та рівень компетентності студентів при оцінюванні поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни «Етика ділових відносин», є:

- виконання усіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерел;
- вміння аналізувати явища психіки та виховного і навчального процесу, проблеми та ситуації, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- глибина та характер відповідей на поставлені питання (лаконічність, чіткість, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні знання під час розв'язання практичних задач, психологічних та педагогічних ситуацій;
- вміння аналізувати, об'єктивність та достовірність результатів.

6. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ СТУДЕНТИ

А) Залік

Змістові модулі	Т	СЗ	СР	
1	10	13	10	33
2	8	10	10	28
3	10	19	10	39
Разом	28	42	30	100

7. Перелік питань, які виносяться на залік

Криза етики ХХ ст.

Природа і сутність етики ділових відносин.

Історія розвитку етики

Категорії етики та моделі моральних суджень

- 1 Історія розвитку етики
- 2 Категорії етики та моделі моральних суджень
- 3 Етика організації
- 4 Етика корпорації
- 5 Етичні проблеми ділової етики
- 6 Становлення моральної людини
- 7 Етика керівника
- 8 Етика поведінки на робочому місці
- 9 Етика розв'язання конфліктів
- 10 Ділове спілкування
- 11 Етичні принципи діяльності організації

- 12 Етичні принципи діяльності корпорації
- 13 Етичні проблеми ділової етики**
- 14 Етапи становлення моральної людини.
- 15 Виробник (підприємниць) як соціально – психологічний тип особистості
- 16 Етика керівника (менеджера)
- 17 Етика поведінки на робочому місці
- 18 Етика розв’язання конфліктів
- 19 Ділове спілкування
- 20 Імідж ділової людини

8 МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. Ільчук І.А Етика ділових відносин. Методичні рекомендації до виконання контрольних робіт. - Запоріжжя, ЗДІА, 2006. – 32с.- Кількість 90 прим.- (для самостійного опрацювання)
2. Ільчук І.А. Етика ділових відносин. Методичні рекомендації. –Запоріжжя, ЗДІА, 2005. – 78с. - Кількість 136 прим. - (для самостійного опрацювання)
3. Ільчук І.А., Калюжний В.С. Етика ділових відносин Навчально-методичний посібник. – Запоріжжя, ЗДІА, 2007. – 105с. Кількість - 183 прим

14 РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

А) базова

1. Палеха, Ю. І. Етика ділових відносин [Текст] : навч. посібник для студентів внз / Ю. І. Палеха ; М-во освіти і науки України. - К. : Кондор, 2008. - 354 с. : іл. - ISBN 978-966-351-061-3 -Кількість -3.
2. Ботавина, Р. Н. Этика деловых отношений [Текст] : учеб. пособие / Р. Н. Ботавина. - М. : Финансы и статистика, 2002. - 206 с. : ил. - ISBN 5-279-02386-8 – Кількість- 1
3. Етика та психологія ділових відносин: навч. посібник для внз / ред. Т. Є. Андреева. - Х. : Бурун Книга, 2004. - 143 с. : іл. - ISBN 966-96265-3-6 -. Кількість- 2 прим.,
4. Єлізарова, І. О. Стиль ділового успіху [Текст] : навч. посібник для внз : [рек. М-вом освіти і науки України] / І. О. Єлізарова. - К. : Кондор, 2008. - 75 с. : іл. - ISBN 978-966-351-122-1 Кількість - 2

Б) допоміжна

1. Великий тлумачний словник сучасної української мови./ Укладач і головний редактор В.Т.Бусел. –К.: Ірпінь: ВТФ „Перун”, 2003. – 1440с.
2. Герчикова И.Н. Деловая этика и регулирование международной коммерческой практики. – М.: Издательство „Консалтбанкир”, 2002.- 576с.
3. Основы предпринимательского дела. Благородный бизнес. Учебник. / Под ред. Ю.М. Юсинова, Е.Е. Смирновой. – М.: Издательство БЕК, 1996.- 237с.
4. Щетинин В.Д. Экономическая дипломатия. – М.: Международные отношения, 2001.
5. Петрунин Ю.Ю., Борисов В.К. Этика бизнеса. – М.: Дело, 2000. – 400с.
6. Протанская Е.С. Профессиональная этика. –СПб.: Алетейя, 2003. – 288с.
7. Уткин Э.А. Этика бизнеса. Учебник. – М.: Зерцало, 1998. – 376с.
8. Берджес Джон Ф., Штайнхофф Дэн. Основы управления малым бизнесом. – М.: БИНОМ, 1997.- 562с.
9. Дафт Ричард Л. Менеджмент. – СПб.: Питер, 2000.
10. Сирополис Николас К. Управление малым бизнесом. – М.: Дело, 1997.- 326с.
11. Ричард Т.Де Джордж. Деловая этика. – М.: ИГ „Прогресс”, 2003. – 736с.

12. Козловски Петер. Этика капитализма; эволюция и общество; Критика социобиологии. – СПб.: Экономическая школа, 1996. – 158с.
13. Козловски Петер. Прощание с марксизмом-ленинизмом: Очерки персоналистской философии. – СПб.: Экономическая школа, 1997. – 216с.
14. Герет Томас М., Клоноскі Річард Дж. Этика бізнесу.– К.: Основи, 1999. - 214с.
15. Ленк Г. Проблемы ответственности в этике экономики и технологии. // Вопросы философии, 1998, № 11, с. 30 - 42.
16. Канке В.А. Этика ответственности. Теория морали будущего. – М.: Логос, 2000, - 352с.
17. Пірен Марія. Утвердження етичних засад у бізнесі України в процесі глобалізації. // Вісник Української Академії державного управління, 2003, № 1, с. 329 – 336.
18. Фрагменты ранних греческих философов. Ч. 1. – М.: Наука, 1989. – 576с.
19. Ніцше Фрідріх. По той бік добра і зла. Генеалогія моралі. – Львів, Літопис, 2002. -320с.
20. Фромм Эрих. Человек для себя. – Мн.: Коллегиум, 1992. – 253с.
21. Цицерон Марк Тулий. О пределах добра и зла. Парадоксы стоиков. – М.: Российский государственный гуманитарный университет, 2000. – 474с.
22. Рих Артур. Хозяйственная этика.– М.: Посев, 1996. – 810с.
23. Олаф Каритцки, Александер Бринк. Этические аспекты управления слиянием предприятий. // Проблемы теории и практики управления, 2003, № 6, с. 110 – 116.
24. Палиюк В.П. Возмещение морального (неимущественного) вреда. – К.: Право, 2000. – 272с.
25. Загоруйко А.И. Обязательства по возмещению вреда, причиненного субъектами гражданского права. – Харьков: Консул, 1996. – 112с.
26. Самохвалов В.П., Шевченко О.О., Вовк О.Й. Історія держави і права України. Хрестоматія. – К.: Вентурі, 1996.- 356с.
27. Беляцкий С.А. Возмещение морального (неимущественного) вреда. – СПб.: 1913, с.24-27.
28. Собрание малороссийских прав. 1807. – К.: Наукова думка, 1993.
29. Малейн Н.С. Возмещение вреда, причиненного личности. – М.: Право, 1965.- 312с
30. Белякова А.М. Имущественная ответственность за причинение вреда. – М.: 1968.
31. Солодко Е. Моральный вред. Понятие и порядок возмещения. // Бизнес, 1994, № 8.
32. Скворцов Н.Н. Формула делового успеха. – К.: Юринком Интер, 1997.- 287с.
33. Відшкодування матеріальної і моральної шкоди та компенсаційні витрати: нормативні акти, роз'яснення, коментарі. Від. редактор П.І. Шевчук. – К.: Юрінком Інтер, 1998. – 765с.
34. Права людини. Міжнародні договори України. – К.: Юрінформ, 1992.- 423с.
35. Україна в міжнародно-правових відносинах. Боротьба із злочинністю та взаємна правова допомога. (книга перша). Упорядники Чубарєв В.Л., Мацько А.С. – К.: Юрінком Інтер, 1996.- 364с.
36. Осмаев И.Б. Международные и национальные средства борьбы с отмыванием преступных доходов. – М.: Издательство Российского университета дружбы народов, 1999.
37. Верин В.П. Преступления в сфере экономики. – М.: Дело, 1999.
38. Пешпер Джон. Практическая энциклопедия международного налогового и финансового планирования. – М.: Инфра-М, 1999.
39. Крылова Н.Е., Серебренникова А.В. Уголовное право современных зарубежных стран (Англия, США, Франция, Германия). Учеб. Пособие. –М.: Зерцало, 1997.
40. Аппель А.Л. Как появляются „грязные деньги”. – М.: Бизнес-пресса, 1999.
41. География „чистого” бизнеса (о докладе ОЭСР об отмывании денег) // Журнал „Эксперт”, 1998, № 7, с.77.
42. Портер М. Конкуренция. – М.: Издательский дом „Вильямс”; СПб.: М.: К.: - 2000.
43. Моральный кодекс торговли оружием. // Журнал „Эксперт”, 1998, № 20,- с. 68.
44. Отмывание денег через партийные фонды во Франции. // Журнал «Эксперт», 1998, № 30, с. 43.

45. Швейцарские банки против притока «грязных денег». // Журнал «Эксперт», 1998, № 14, с. 90.
46. Козырин А.Н., Шепенко Р.А. Конкуренция на международных рынках и антидемпинговое регулирование. – М.: Спарк, 1999.
47. Скотт Д.Г. Конфликты. По пути их преодоления. – К.: Основы, 1991.
48. Мескон М.Х., Альберт М., Хедоури Ф. Основы менеджмента – М.: 1992.
49. Цимбалюк І. М. Психологія спілкування. – К.: ВД „Професіонал”, 2004. – 304с.
50. Чорний Євген. Конфліктний потенціал міжетнічних відносин. // Соціальна психологія, 2003, № 2, с. 74 – 86.
51. Андрощук Г.А. Экономическая безопасность предприятия. Защита коммерческой тайны. – К.: Издательский дом „ИнЮре”, 2000. -170с.
52. Бачило И.А. Правовое регулирование процессов информации. // Государство и право, 1994, №12.
53. Голубев В.О., Павловський В.Д., Цимбалюк В.С. Інформаційна безпека: проблеми боротьби зі злочинами у сфері використання комп'ютерних технологій. / за ред. д.ю.н., проф. Р.А.Калюжного. – Запоріжжя, Просвіта, 2002. –
54. Голубев В.О., Юрченко О.М. Злочини в сфері комп'ютерної інформації. – Запоріжжя, 1998. – 157с.
55. Голубев В.О. Проблемні питання протидії кіберзлочинам в системі інформаційної безпеки держави. // Вісник запорізького юридичного інституту МВС України. – Запоріжжя, 1999. – Вип. 4 (9), с.320 – 340.
56. Пироженко О. Коллективный договор. – Х.: Фактор, 2002. – 192с.
57. Пилипенко П.Д. Підстави виникнення індивідуальних трудових правовідносин. – К.: Знання, 2003.- 146с.
58. Типовые правила внутреннего трудового распорядка для рабочих и служащих предприятий, учреждений, организаций. Утверждены Государственным комитетом по труду и социальным вопросам по согласованию с ВЦСПС от 20 июля 1984 года № 213.
59. Левшина Т.Л. Основы законодательства о защите прав потребителей. Курс лекций. – М.: Юрид. Литература. 1994.
60. Гражданско-правовая охрана интересов личности. / Иоффе О.С., Черепахин Б.Б., Толстой Ю.К. – М.: Юридическая литература, 1969.
61. Сітцевої В. Авторське право. Про співвідношення понять „журналіст” і „автор” // Законодавчий бюлетень для засобів масової інформації, 1999, № 1
62. Кодекс законів про працю України з постатейними матеріалами. / Від ред. В.М. Вакуленко, О.П. Товстенко. – К.: Бюлетень законодавства і юридичної практики України, 1997, №№ 11-12.
63. Пушкин А.А., Самойленко В.М., Онопенко В.В. Охранительные обязательства. – Х.: Бизнес-Информ, 1994.
64. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Укладач і головний редактор В.Т.Бусел. – К.: Ірпінь, ВТФ „Перун”, 2003. – 1440с.
65. Ричард Т. Де Джордж. Деловая этика. с.312- 345. – М.: ИГ „Прогресс”, 2003. – 736с.
66. Герет Томас М., Клоноскі Річард Дж. Етика бізнесу. с.113-145. – К.: Основы, 1999.- 214с.
67. Ленк Г. Проблемы ответственности в этике экономики и технологии. // Вопросы философии, 1998, № 11, с.30-42.
68. Канке В.А. Этика ответственности. Теория морали будущего. – М.: Логос, 2000. -352с.
69. Рих Артур. Хозяйственная этика. – М.: Посев, 1996. – 810с.
70. Герчикова И.Н. Деловая этика и регулирование международной коммерческой практики. – М.: Издательство „Консалтбанкир”, 2002. – 576с.
8. Левшина Т.Л. Основы законодательства о защите прав потребителей. Курс лекций. – М.: Юрид. Литература. 1994.
71. Гражданско-правовая охрана интересов личности. / Иоффе О.С., Черепахин Б.Б., Толстой Ю.К. – М.: Юридическая литература, 1969.

72. Сітцевої В. Авторське право. Пропіввідношення понять „журналіст” і „автор”.// Законодавчий бюлетень для засобів масової інформації, 1999, № 1
73. Кодекс законів про працю України з постатейними матеріалами. / Від. ред. В.М. Вакуленко, О.П. Товстенко. – К.: Бюлетень законодавства і юридичної практики України, 1997, №№ 11-12.
74. Пушкин А.А., Самойленко В.М., Онопенко В.В. Охранительные обязательства. – Х.: Бизнес-Информ, 1994.

15 ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

1. <http://www.nbuv.gov.ua/>
2. <http://www.nplu.org/>
3. <http://zounb.zp.ua/>
4. <http://lucl.kiev.ua/>
5. <http://library.zgia.zp.ua/ukr/index.php>
6. <http://korolenko.kharkov.com/>
7. <http://www.pirao.ru/index.php/ru/biblioteka/periodika>
8. <http://diss.rsl.ru/>

